

– köztük az említett László – voltak azok, akik a gazdag családi könyvtárat a nemzetnek adományozták. Ez jelentette a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának a megalapítását. De rögtön eszébe juthat mindenkinek a marosvásárhelyi híres Teleki Téka vagy a Széchényiek alapította intézmények sora.

És még két dolgot említenék: ha olyan nagy elnyomók, sanyargatók voltak főuraink, nemeseink, akkor az 1940-es, 1950-es években miért vittek oly sokan nekik ételmezt és minden szükségeset, persze titokban; miért fogadták őket nagyon sok helyen – már 1989 előtt is –, amikor hazalátogattak, olyan nagy tisztelettel és örömmel még élő öreg szolgálók vagy gyermekeik? A válasz persze egyértelmű.

Bár a történelem úgy hozta, hogy most már a nemesség nem jelenik meg Magyarországon külön társadalmi réteggént, mégis egyre több helyen mecénásként, a jó ügy kezdeményezőjeként és megvalósítójaként tűnnek fel, leginkább úgy, hogy csak a nevük jelzi, milyen származásúak. Ők azok, akik még ma is tudják, hogy mit jelent az, hogy „*A nemesség kötelez*”, hogy az ősök példáját követni kell, szolgálva legjobb tudásuk szerint közösségüket. Az utolsó nap meg is ismerhetünk majd egy ilyen mai fiatal földbirtokos nemest, Bánffy Farkas személyében.

Végül szeretném megköszönni a vendéglátó megye és város kézzel is fogható támogatását, csakúgy a Nemzeti Kulturális Alapét is és mindazokét, akiket a meghívón is feltüntettünk. Köszönöm fővédnökeinknek és védnökeinknek, hogy elfogadták a felkérésünket. Bár más irányú elfoglaltsága miatt nem tud itt lenni körünkben, de azt gondolom, így is nagy megtiszteltetés, hogy elfogadta akadémiánk fővédnökségét nagykárolyi gróf Károlyi László, aki egyenes ági leszármazottja a Nyíregyházát alapító, újraterelítő gróf Károlyi Ferencnek. Nagyon sajnálta, hogy nem tud eljönni, mert nagyon tetszett neki konferenciánk programja. Köszönöm, hogy másik fővédnökünket, az emberi erőforrások miniszterét képviseli helyettes államtitkár asszony, tudom, hogy számára honismereti közösségünk, főként a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei, nem ismeretlen világ.

Ezennel megnyitom a XLVII. Országos Honismereti Akadémiát, kívánva minden résztvevőnek tartalmas együttléteket, szellemi feltöltődést és lelki nemesedést!

Debreczeni-Droppán Béla

A Honismereti Akadémia kitüntetettjei

**BÉL MÁTYÁS – NOTITIA HUNGARIAE EMLÉKÉREM KITÜNTETÉSBE
RÉSZESÜLTEK**

BÁNDI LÁSZLÓ

Bándi László Hajós községben (ma: Bács-Kiskun m.) született 1942-ben. Családjával 1953-ban Bódéra, majd Padragra költözött (ma Ajka városrészei). 1964-től Veszprémben él. Végzettségei: elektroműszerész szakmunkás (Ajka, 1962), magyar–történelem szakos tanár (Pécs, 1975). Pályafutása során megyei ifjúsági szervezeti vezető (1964–1972), idegenforgalmi hivatali vezetőhelyettes, majd kirendeltségvezető (1972–1976), utána a nevelésügyben

tevékenykedett (nevelőtanár, járási tanulmányi felügyelő, majd a megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetnek 1984–1993 közt igazgatója), végül különböző vállalkozásoknál ügyvezető, illetve oktatási referens volt. 2004 óta nyugállományban van.

Kulturális téren már diákkora óta igen aktívan tevékenykedett, mivel jó szervezőképesség, segítőkészség, kitartás és praktikum jellemzi. Helyismereti aktivitása során foglalkozott a veszprémi közterületnevek rendezésével, emblematisz veszprémi helyszínek (Várkút, Komakút, szentmiklós-szegi romok) felújításával, történelmi személyek (Eötvös Károly, Óvári Ferenc) sírhelyének megújításával, illetve ilyen irányú társadalmi ihletésű munkák sikeres szervezésével, melyekről számos hírlapi cikk és általában kiadvány is született. Érdeklődési körébe tartozó fontosabb témák: Veszprém megyei helytörténet, eseménytörténet, oktatási-nevelési intézetek története, nyomdászati- és sajtótörténet. Kiemelkedő az emlékezetkultúrával kapcsolatos kutató-, gyűjtő-, szervezőmunkája: a Veszprém megyei emlékhelyek, emlékjelek tárgykörében szakértővé nőtte ki magát, eddig két megyei kötetet is szerkesztett (1980, 1996). Emellett értő szorgalmazója az emlékállításnak és -ápolásnak is. Gyűjtéseiből már eddig is számos honismereti értékű anyagot beadott a megyei levéltárba. Tagja a *Veszprémi Szemle* című évnegyedes várostörténeti folyóirat alapítványa kuratóriumának, valamint a honismereti mozgalomban különösen aktív Sziklay János Asztaltársaságnak (Veszprém).

Ismert vezetőként, városi tanácstagként és más tisztségek viselőjeként jelentős közéleti pályát futott be. Nem véletlen tehát, hogy a honismereti mozgalom helyi erői 2002-ben őt kérték fel a megyei egyesület elnökének, amivé 2002. november 11-én meg is választották. E tisztséget négy cikluson át, egészen 2018. november 9-ig viselte. Az új elnök nagy lendülettel látott hozzá az egyesület munkájának megújításához, a tagság gyarapításához, korszerű eszközök alkalmazásához, széles kapcsolati hálózata mozgósításához a honismeret érdekében. Szorgalmazta a különféle pénzügyi pályázatokat és az egyesület arculati megújítását is. Az ő idejéhez kötődik a területi koordinációs kapcsolatok megerősítése, belépés a Honismereti Nap és a veszprémi Civil Napok rendezvényeibe. Számunkra kivételes megtiszteltetésként 16 éve alatt 7 tagunk részesült a *Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékéremben*, továbbá szorgalmazására is került sor a megyei honismereti kortárslexikonnak (2014) és még 5 neves megyénkbeli honismertető személyiség jubileumán 5 gyűjteményes kiadványnak a megjelentetésére, valamint a *Veszprém Megyei Honismereti Tanulmányok XXI.* kötetének kiadására. Sor került 3 ifjúsági területi honismereti vetélkedőre, és az ő idejéhez kötődik a 35. Országos Honismereti Akadémia (2007), a 14. kiadványszerkesztői konferencia (2012), az első Hon- és Népismereti Konferencia (2014) és a 22. Országos Ifjúsági Honismereti Akadémia (2017) megyénkbeli lebonyolítása.

A fentiek alapján Bándi László megyei egyesülete a *Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékérem* kitüntetésre javasolja.

DR. KOCZÓ JÓZSEF

Dr. Koczó József 1950-ben, a Börzsöny szívében, a szép nevű Peröcsényben született. Foglalkozására nézve filozófia–történelem–magyar szakos tanár. A váci középiskola után az ELTE Bölcsészettudományi és az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán szerzett diplomákat és itt szerzett bölcsészdoktori címet is.

Pedagógus pályáját a vámosmikolai általános iskolában töltötte előbb tanárként, később igazgatóként. Itt tanított történelmet, magyar nyelv- és irodalmat, hon- és népismeretet, ember- és társadalomismeret, etikát. 2001-ben ösztöndíjat nyert a Közoktatási Modernizá-

ciós Közalapítványnál a *Tantárgyi program és tankönyv a hon- és népismeret oktatásához* című pályázatának megírásához. Ennek kapcsán 2002-ben készült el a *Tantárgyi program hon- és népismeret moduljának „B” változata az észak-magyarországi alsó-Ipoly-völgyi iskolák számára, bővített tanmenettel* című dolgozata, melyből 10 magyar és 3 határon túli magyar tannyelvű iskolában tanítottak. 2005-től közoktatási szakértő a pedagógiai értékelés és szaktárgyi oktatás magyar nyelv és irodalom, történelem és állampolgári ismeretek, etika, valamint hon- és népismeret, ember- és társadalomismeret témában, továbbá tankönyv és taneszköz akkreditáció szakterületeken. 2007-től szakértőként közreműködik a magyar nyelv és irodalom, történelem, társadalmi ismeretek, etika, hon- és népismeret tantárgyak közoktatási tankönyveiben alkalmazott taneszközök véleményezésében, továbbá szakértői feladatokat látott el e könyvek tankönyvvé nyilvánítási eljárásban. 2010-től nyugdíjas.

A helytörténeti és honismereti tevékenységének egyik részét az évtizeden át mintaszerűen vezetett helytörténeti szakkör jelenti. Koczó József és szakköre alapító tagja volt a Pest megyei Érdy János Honismereti Egyesületnek. A helytörténeti szakkör Vámosmikola és a tágabb környezet történetének, hagyományainak feldolgozásával foglalkozott. A szakkörrel a Börzsönyi és a felvidéki kirándulások, honismereti táborok mellett részt vettek a vámosmikolai közelet eseményeiben, a községi zászló- és címer-, valamint hősiemlékmű-avatásban, a lengyel menekültek emlékének ápolásában és kiállításokat is rendeztek. A szakkör rendszeres résztvevője volt a megyei és országos történeti, millecentenáriumi és millenniumi, valamint a szlovákiai Hont megyei honismereti vetélkedőknek, vezetésével helytörténeti pályamunkákat készítettek. A szakkör különlegessége volt, hogy nem szakadt meg a kapcsolata a középiskolába, főiskolára és egyetemre került tagjaival sem.

Munkásságának másik felét írói és kutatói munkássága teszi ki. A történelmi múlt iránt érdeklődő diákok, pedagógusok és közemberek számára készült számtalan népszerű-tudományos írásában mutatta be az egykori Dél-Hont helytörténetének fontos dokumentumait, eseményeit, érdekességeit. A szakköri, illetve egyéni gyűjtő- és kutatómunkájának gyümölcseként megjelent kiadványok közül legjelentősebbek a *Honti Füzetek*, valamint az önkormányzatok megbízásából és támogatásával készített feldolgozások, melyek a lakosság helyismeretének gazdagítását célozták. Megjelent köteteinek száma 20. Ezek Vámosmikola, az Ipoly mente és a Börzsönyi helytörténetével foglalkoznak. Tanulmányai és cikkei is ebben a témában készültek, melyek 17 folyóiratban, napi- és hetilapban jelentek meg. Számtalan cikke közül csak a *Honismeret*ben közel 20 látott napvilágot. 2011-től a *Börzsönyi Helikon* című internetes folyóirat (<http://retsag.net/helikon/index.html>) közli hely- és társadalomtörténeti írásait. 2015-től a Vámosmikola Értéktár Bizottságának elnöki tisztét látja el. A gyűjtő- és kutatómunka eredményeiről az utóbbi 10–15 évben rendszeresen tart előadásokat az Ipoly magyar és szlovákiai oldalán, továbbá a Pest Megyei Honismereti Egyesület helytörténeti felolvasóülésein, vagy Szlovákiában az ipolysági Ipoly Napokon. Alapító tagja az Érdy János Honismereti Egyesületnek, tagja a Magyar Történelmi Társulatnak.

Honismereti, helytörténeti tevékenységéért, a II. világháború alatti magyarországi lengyel menekültek emlékének ápolásáért a *Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetségének Emlékplakettjé*t, a községben és a környező településeken végzett kiemelkedő helytörténeti munkájáért *Vámosmikola díszpolgára* címet kapott, illetve a honismereti mozgalomban végzett kiemelkedő munkájáért a Honismereti Szövetség *Honismereti Emlékplakettjé*t érdemelte ki.

Kitartó és kiemelkedő helytörténeti-irodalmi és a honismereti mozgalomban végzett lelkiismeretes és lelkes munkájáért számára az Érdy János Honismereti Egyesület a *Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékérem* odaítélését javasolja.

DR. SZABÓ GÉZA

Dr. Szabó Géza történész, a Nyíregyházi Főiskola ny. főiskolai főtktára, a Hungarológiai Intézet vezetője, igazgató, Nyíregyháza város díszpolgára, a honismereti mozgalomban az 1960-as évek közepétől vesz részt. Az 1970-es években az első nyíregyházi honismereti akadémiák szervezésében tevékenyen részt vett. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesületnek egyik alapítója, csaknem két évtizeden keresztül elnöke, majd tiszteletbeli örökös elnöke. Egyesületi elnökként szerepe volt abban, hogy a város honismereti munkát is végző intézményei és az egyesület között mindvégig kedvező együttműködés valósult meg. Az egyesület irányításán túl, többek között tevékeny része volt a 2003-as, XXXI. Országos Honismereti Akadémia, a 2008-as határokon átívelő országos honismereti konferencia megszervezésében. Több mint tíz éve az egyesület ifjúsági taborának programszervezője és egyik vezetője.

Szabó Géza 1970-től tanít a főiskola Történelem Tanszékén, majd az intézmény főiskolai főtktára. Főtktári feladatkörében a rektor igazgatási helyettese. Közben a tanszéki oktatómunkában is folyamatosan részt vett. 1984-ben megvédte doktori disszertációját. Publikációs tevékenységet is folytat oktatási és hivatali feladatainak magas színvonalú ellátása mellett. Fő kutatási területe a magyarországi dualizmus korának politikatörténete. Száznál több publikációja jelent meg, önálló kötetben, könyvek társszerzőjeként, folyóiratok tanulmányinak szerzőjeként. Több város dualizmus kori történetéről jelent meg tanulmánya. Kidolgozta a helytörténetírás speciál kollégium programját és vezette a foglalkozásokat. Kiadványa jelent meg az üzemtörténet-írás módszertanáról, és vezetett üzemtörténet-író tábort. 1993-ban megalapítója és vezetője, majd igazgatója az intézmény Hungarológiai Intézetének. Egyik elindítója és vezetője a BGYTF speciális beregszászi tanárképzésének, amelyből kinőtt a beregszászi főiskola. A Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Alapítvány Kuratóriumának elnöke. Munkásságával hozzájárult ahhoz, hogy a nyíregyházi és a beregszászi oktatási és kulturális intézmények között tartalmas kapcsolat alakuljon ki, a honismereti munka vonatkozásában is. A Határon Túli Magyar Tanárok továbbképzésének 13 évig volt a vezetője. 2007-ben megszervezte és vezetője volt a főiskola Lónyay Menyhért Szakkollégiumának. Több nemzetközi és hazai szakmai konferenciát szervezett, előadásokat tartott, kiállításokat nyitott meg, megyei, városi és vidéki nemzeti ünnepeken tartott ünnepi beszédeket.

Több szakmai, társadalmi, közéleti társaságnak, egyesületnek, bizottságnak tagja, vezetőségi tagja, mindenütt munkálkodik a honismereti, helytörténeti munka összehangolásának, szakmai igényességének megalapozásán.

Mindezek alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület dr. Szabó Gézának a *Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékérem* odaítélését javasolja.

HONISMERETI MUNKÁÉRT EMLÉKÉREMMEL KITÜNTETETTEK

DR. BODNÁR MÓNICA

Dr. Bodnár Mónika 2013 óta egyesületünk titkára. Meghatározó személyisége, fő mozgatórugója közösségünknek. Kiváló szervezőképességgel, nagy szakmai tudással rendelkezik. Egyesületünk konferenciáit ő szervezi, irányítja. A *Szülőföldünk* megyei honismereti folyóirat főszerkesztője. Rendszeresen tart nagy sikerű előadásokat honismereti rendezvényeken. A sárospataki Országos Honismereti Akadémia egyik fő szervezője volt.

1961-ben született Kassán. 1979-ben csehszlovák állami ösztöndíjasként került Debrecenbe a Kossuth Lajos Tudományegyetemre, ahol 1984-ben végzett magyar–néprajz szakon. 1995-ben egyetemi doktori címet, majd PhD-fokozatot szerzett. 1986–2007 között a putnoki Gömöri Múzeum vezetője volt. 2008-tól a Herman Ottó Múzeum muzeológusa.

1993–2006 között szerkesztette a Gömöri Múzeum és Baráti Körének kiadványosorozatát, a *Múzeumi Könyvtár*at. 1987–2007 között mintegy 70 időszaki kiállítást készített elő, illetve rendezett. Az egyesületünk 20 éves történetét feldolgozó tablókat is ő szerkesztette.

Egyetemista kora óta tartja a kapcsolatot a szlovákiai kollégákkal. Tagja a Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaságnak és a Gömör-Kishonti Múzeumi Egyesületnek, ahol 2002-től alelnök. Részt vesz az egyesület által kiadott *Gömörország* periodika szerkesztőbizottságának munkájában.

Kiemelkedő tevékenysége alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület őszinte szívvel javasolja dr. Bodnár Mónikát *Honismereti Munkáért Emlékéremre*.

DR. GESZTESI ENIKŐ

Dr. Gesztesi Enikő 1990-től a Szekszárdi Garay János Gimnáziumban történelem–latin–ógörög szakos tanárként dolgozik. Emellett a JATE BTK-n is tanított. 2007-ben doktorált az ELTE-n (doktori értekezésének címe: *A görög történetírás fejlődése Akusilaostól Hekataioson át Hérodotosig*). 2008-ban szakvizsgát szerzett, mindemellett szakértőként dolgozott. Mentorként tevékenykedik a KutDiák Mozgalomban, 2015 januárjától mesterpedagógus és történelem szaktanácsadó. Tudományos és ismeretterjesztő előadásokat tart, rendszeresen publikál (több tucat tudományos és módszertani cikk, könyvrészlet szerzője).

A tanári pályáján kutatói irányultsága mellett kiemelt figyelmet fordít a szülőföld történetére is. Ebben külön motiválja, hogy tanítványait bevonja az ezzel kapcsolatos kutatómunkába. Ennek jegyében a HSZ Pedagógiai Munkabizottságának elnöke. Iskolájában 11 éve szakkört vezet, diákjai rendszeres résztvevői a szövetség kiemelt rendezvényeinek.

A TMEAHE-nek 2009 óta titkára, 2013 óta elnöke. Fő szervezője volt két országos rendezvénynek: OHA 2015, IV. Országos Hon- és Népismeret Konferencia 2017.

2018-ban az egyesület és az elnök munkáját Tolna Megye Önkormányzata *Az Év Tolna Megyei Civil Szervezete* díjjal, Szekszárd MJV Önkormányzata pedig *Szekszárd javáért* kitüntető címmel jutalmazta. 2018-ban a város kérésére nagy sikerű munkafüzetet készített a *Szekszárd, ahol élünk* című várostörténeti könyvhöz.

Tanári és kutatói munkáját többször elismerték, pl. *Felsőoktatási Emlékérem*, az Országos Széchenyi Kör kitüntetése, az OKTV Bizottság díja, *Faludy Szilárd-díj*, *Létay Menyhért-díj*, *Bonis Bona Díj* kitüntetésekkel.

A megyei honismereti tevékenység értékeit megtartó, megújító, széles szakmai bázisra épülő 100 fős egyesület elismert vezetője. Ötleteivel gazdagítja a honismereti napok témavá-

lasztását, az emlékezésprogramokba a vidéki bázisokat eredményesen vonja be. Szponzor-szerző tevékenysége átlagon felüli, amely munkáját és az egyesület elismertségét is fémjelzi.

A fentiek alapján a Tolna Megyei Egyed Antal Honismereti Egyesület dr. Gesztesi Enikőt a *Honismereti Munkáért Emlékérem* kitüntetésre javasolja.

DR. KISS KÁLMÁN

Dr. Kiss Kálmán egyetemi tanár 1959. július 12-én született Nagyaron. A debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetemen magyar–oros–német szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. 1984-től a Bessenyei György Tanárképző Főiskola (2000-től Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyházi Egyetem) idegen nyelvi Oktató és Vizsgáztató Központjának német nyelvet oktató tanára. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Honismereti Egyesületnek és elnökségének 2003-tól a tagja. Kiemelkedő tevékenységét öt területen kamatoztatta.

I. A szatmári térség múltja, hagyományainak kutatása, kultúrájának őrzése terén végzett honismereti munkája. Létrehozta a Nagyari Tájházat, a Nagyari Kulturális és Polgári Kör Egyesületet, megszervezte a Luby és a Petőfi Emlékkonferenciát, a szatmári népi temetkezési hagyományokat őrző fejfák rekonstrukcióját, létrehozta a Nagyari Galéria nevű kiállítóhelyet, az ő kezdeményezésére alakult meg a Luby Társaság (székhely: Mátészalka, fióktelephely: Nyáregyháza, háttérintézménye a mátészalkai Szatmári Múzeum). A szatmári értékek őrzését célul kitűző civil kulturális egyesület alelnökeként tevékenykedik.

II. Egyéni honismereti kutatások és ezek kapcsán előadások tartása. Az egyesület nyári ifjúsági táborában négy alkalommal tartott előadást egyéni eredményeiről irodalmi, nyelvészeti, helyismereti, valamint a szatmári Petőfi-tematikában. Legfontosabb kutatásai: *Kemecse a publicisztikában, Nyáregyháza és a Luby család, Petőfi a Szatmári-Tiszaháton, A Luby család szatmári vonatkozásai, Újabb nyelvi adatok az Árpád-kori gyepük történetéhez, Luby Lajos önéletírása.*

III. A hon- és helyismereti tematikában megjelent publikációi: *Nagyari Hívogató, A Luby család, Az -ar alaptag etimológiája Nyáregyháza és Kisar települések nevében, Fogadj bé, temető... – Nagyari fejfaversek, Kisar földrajzi neveinek legkorábbi rétegeiről.*

IV. Pályázatokon való részvétel. A Luby Társaság a 2013–14-re elnyert pályázati támogatásból az ő javaslatai és szakmai felügyelete alapján számos, szatmári vonatkozású programot valósított meg. Kiemelkedett közülük a *Petőfi-titok* című nagyszínpadi musical elkészítése, bemutatójának megszervezése.

Az elnökségben ellátandó feladatát 16. éve nagy hozzáértéssel és szakmai tapasztalattal segíti, a szatmári térség honismereti referenseként jelentősen emeli egyesületünk megyei munkáját.

Fentiek alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület javasolja dr. Kiss Kálmánnak a *Honismereti Munkáért Emlékérem* kitüntetés odaítélését.

SZÖLLŐSY MARIANNE

Budapesten, 1957-ben született. Az ELTE BTK történelem–népművelés szakán 1985-ben szerzett diplomát, 1996-tól az Újpesti Neogrády László Helytörténeti Gyűjtemény vezetője.

2001-től az *Újpesti Helytörténeti Értesítő* szerkesztőbizottsági tagja, 2002–2017 között a Fóti Károlyiak Alapítvány alelnöke, 2009-től az Újpesti Helytörténeti Alapítvány kura-tóriumának tagja. 2014-től az Újpesti Városvédő Egyesület elnöke. Szakmai publikációi tanulmánygyűjteményekben (*Újpest 1907–2007; A fóti templom és a romantika építészeté;*

*Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékéremmel kitüntetettek; balról jobbra:
dr. Szabó Géza, Bánda László és dr. Koczó József (Mándli Gyula felvétele)*

*Honismereti Munkáért Emlékéremmel kitüntetettek; balról jobbra:
Szöllősy Marianne, dr. Kiss Kálmán és dr. Gesztesi Enikő (Mándli Gyula felvétele)*

A *Közművelődés házai* 8.), fóti és újpesti periodikákban, valamint az *Újpesti Helytörténeti Értesítő*ben kerültek közlésre. Az *Újpest lexikon*ban az ipartörténeti szócikkek szerzője. Önálló kötete az *Újpestről jöttünk*. Több újpesti helytörténeti kiadvány lektora, társszerzője. Tagja az újpesti diákok helytörténeti vetélkedőit előkészítő csoportnak, a kerületi pedagógusoknak helyismereti továbbképzéseket tart, évtizedes sikeres helytörténeti sorozata van a helyi televízióban. Újpesti konferenciák, megemlékezések szervezője.

1997-től a Budapesti Honismereti Társaság tagja, 2003-tól az elnökség választott tagja, önkéntes munkában 2014-ig végezte egyesületünk könyvelését, ma házi pénztárunkat kezeli. A *Városunk* közli írásait, a Budapesti Históriaikon többször előadott.

Munkásságáért a Honismereti Szövetség *Honismereti Munkáért Emléklappal* (2000), Újpest önkormányzata a helyi írott sajtó különdíjával (2002), majd 2011-ben *Újpestért* díjjal tüntette ki.

A Budapesti Honismereti Társaság Szöllősy Mariannét a *Honismereti Munkáért Emlékérem* kitüntetésre javasolja.

SZIGETVÁRI VÁRBARÁTI KÖR

Az idei évben 60. évfordulóját ünneplő Szigetvári Várbaráti Kör az országban a várbaráti körök közül másodikként, 1959. október 29-én alakult meg 163 alapító taggal, Molnár Imre gimnáziumi tanár vezetésével.

Az alapítók célkitűzéseinek megfelelően Zrínyi Miklós és hős bajtársai emlékének ápolása, Szigetvár és a Zrínyiek történelmi szerepének minél szélesebb körben való ismertetése, a Zrínyi-vár gondozása, Szigetvár műemlékeinek védelme jegyében telt el az elmúlt 60 esztendő. A körnek jelenleg 300 tagja van, akik a fenti célok megvalósításán dolgoznak: minden évben megemlékezést szerveznek a töröktől való felszabadulás évfordulóján, a költő-hadvezér születésnapjához kapcsolódóan szavalóversenyt rendeznek, szeptember 7-én pedig megrendezik a kegyeleti ünnepséget. Zrínyi Miklós születésének évfordulóján évenként történeti konferencia szervezésére kerül sor.

A kör jelentős könyvtárral és archívummal rendelkezik, amely a kutatók munkáját is segíti.

A Zrínyi-hagyományok ápolásán túl a város és a járás helytörténeti kutatásai is a kör keretében folynak. Jelentős kiadói tevékenységet folytatnak, eddig önerőből 40 kötet jelent meg, melyek közül a legjelentősebb a 2006-ban kiadott *Szigetvár története* című tanulmánykötet. Nagy gondot fordítanak az ifjúság nevelésére: évenként szavalóversenyt, vetélkedőket, túrát rendeznek fiataloknak.

Jelentős szerepet vállalt az egyesület 2018-ban az Országos Ifjúsági Honismereti Akadémia Szigetváron történt lebonyolításában.

HONISMERETI EMLÉKLAPPAL KITÜNTETETTEK

Budapest: Benyóné dr. Mojzsis Dóra, Buzinkay Géza, Lukács Emília; *Bács-Kiskun megye:* Horák Béla, dr. Székely Gábor, Papné Csaplár Krisztina, Tajti Erzsébet, Varga-Sabján Gyula, Végső István; *Baranya megye:* Kollárné Horváth Gyöngyi, Sarlós Endre; *Borsod-Abaúj-Zemplén megye:* Bánfalvi László, Benyhe László, Elek Éva és az ózdi SZIKSZI diákjai, Kopasz József, Nyíri Péter, Perecsényi Mihály, Szabó Ferencné, dr. Szedresi István, Szlovák Sándor, Tóth Mihály, Zolenszky Gabriella; *Csongrád megye:* Deli Albin, Dobayné Deák Éva, id. Pintér István; *Fejér megye:* Csillag Hajnalka, Kardos Gábor, Kiszlné Simon Andrea,

Az akadémia megnyitóünnepségének résztvevői (Mándli Gyula felvétele)

Kertész Fruzsina, a megyei egyesület tagja az akadémia kopjafájára feltűzött nyíregyházi díszszalaggal (Bárány Tibor felvétele)

Rideg Imre, Sárbogárdi Múzeum Egyesület; *Heves megye*: Pogonyi Lászlóné, Nagy Sándor Gáborné; *Jász-Nagykun-Szolnok megye*: Banka Csaba, Bognár Mária, Kövér István, Mihályi József, dr. Suba Györgyné, Szikszainé Gál Ildikó, Terjékiné Kisnémet Ágnes, Tóth László; *Komárom-Esztergom megye*: Gergely Endre, dr. Osvai László, Peragovics Ferenc, dr. Pifkó Péterné, Sárosi Attila; *Somogy megye*: Balla Mária, dr. Bogdán Tibor, Deák Varga József, Fonyódi Múzeumi és Helytörténeti Egyesület, Varga Róbert, Witt Lászlóné; *Tolna megye*: Baka Zsuzsanna, Csupaj Tünde, Móser Zoltán, Naszladi Judit, Orbán György; *Vas megye*: Prófusz György; *Veszprém megye*: Fehér Mária, Jákló Tivadar, Kádár István, Petrovics László, Szegedi József. *Támogatói*. *Bács-Kiskun megye*: Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár és Ramháb Mária főtanácsos, könyvtárigazgató, a Katona József Könyvtár Helyismereti Gyűjteménye és Egyediné Gál Erika gyűjteményvezető, Sebestyén Hajnalka; *Jász-Nagykun-Szolnok megye*: Lóczi Miklós; *Tolna megye*: Szekszárdi Garay János Gimnázium; *Vas megye*: Németh Tibor, Bognár Miklósné.

A szekcióülések beszámolóí

1. SZEKCIÓ

A NEMESSÉG MECÉNÁS TEVÉKENYSÉGE

Rómában az időszámítás előtti első évszázadban élt Gaius Clinius Maecenas művészetpártoló tevékenysége példa és követendő minta volt a magyar nemesség számára is. A hosszú időn át tartó, nagy összegű, főként a művészetet és a tudományt pártoló mecénásság mellett azonban figyelemre méltóak a kisebb támogatást vagy egyszeri segítséget jelentő jótétemények is.

A magyar nemesség szűk rétegéhez tartozó, jelentős vagyonnal rendelkezők közül több bőkezű mecénásról is köztudott, hogy híres művészek, tudósok köszönhetik nekik a gondtalan alkotás lehetőségét. Ismertek az Akadémia alapítását pénzzel támogatók, a különböző jelentős egyesületek, társaságok, alapítványok létrehozóinak, működtetőinek nevei is. Róluk gyakrabban szólnak a krónikák, de a közép- és kisnemességhez tartozók kisebb-nagyobb támogatását sem szabad elfelejteni. (Főként ez utóbbit mint a helytörténet szempontjából fontos ismereteket osztották meg a szekcióülés résztvevői egymással.)

Az elmondottakból is kirajzolódott, hogy a települések birtokosai között szinte mindenhol voltak olyanok, akik akár helyben lakásuk miatt, akár szociális érzékenységüknek köszönhetően a kisközösség életének segítésére, jobbítására törekedtek és egyéni érdeklődésüktől, képzettségüktől, hitvallásuktól, valamint vagyoni képességüktől függően nyújtottak támogatást a vallásgyakorláshoz, a művelődéshez, a mindennapi élet könnyebbé tételéhez, a közösségi vagy egyéni csapások, tragédiák feldolgozásához, túléléséhez.

A leggyakoribb a templomépítés vagy annak segítése, a klenódiumok gyarapítása, a harangadományozás, továbbá a lelkész fizetésének kiegészítése, sőt, néhol a honorálás teljes átvállalása volt. Az ország minden részén fellelhető az iskolalapítás vagy -támogatás, a tanítók segítése, valamint a tankönyvek vásárlása, íratása és fordíttatása, ami azonban már nem igazán közismert. Mint ahogy az sem, hogy számos nemesi végrendelet, alapítvány tartotta fontosnak a szegény gyermekek iskoláztatásának támogatását, a tehetséges tanu-